

Seutulan VPK:n Pro Patria-taulu

[Seutulan Vapaapalokunta](#) eli VPK aloitti toimintansa jo 1910. Sen virallinen nimi on Seutulan ja Riipilän Vapaaehtoinen Palokunta – Sjöskog och Ripuby Frivilliga Brandkår r.y. Palokunnantalonsa se sai lahjoituksena kauppaneuvos **Arthur Nymanilta** ja sen vihkiäisiin kerrotaan osallistuneen peräti 600 henkeä. Alun perin Helsingin Malminrinteellä sijainnut rakennus purettiin ja siirrettiin sen nykyiselle paikalle Vantaan Seutulaan Katriinantie 71:een.

Vaikka toiminta on vilkkaimmista vuosista hiljentynyt, toimii Seutulan VPK edelleen Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sopimuspalokuntana ja hoitaa valmiuspäivystystä parina viikonloppuna vuodessa. Palokunnantaloa vuokrataan häiden kaltaisia juhlatilaisuuksia varten.

Sen juhlasalista, näyttämön vasemmalta puolen löytyy Seutulan VPK:n Pro Patria-taulu, jonka yhdistys paljasti vuonna 1997 kunnioittamaan Seutulan ja Riipilän kylien sodassa kaatuneiden muistoa.

Niin Seutulan palokunnan talo kuin sen salista löytyvä Pro Patria-taulu ovat vuosikymmenten saatossa saaneet todistaa monenlaisia tapahtumia. (kuva: Seutulan VPK)

Seutulan VPK:n Pro Patria-tauluun on kaiverrettu kahdeksan talvisodan ja 11 jatkosodan uhrin nimet. Heidän tarinansa ovat täynnä surua, epäonnea ja ikuisiksi ajoiksi mysteereiksi jääviä kysymyksiä.

Kaksi luokkaa kansakoulua käynyt ja maatyöläisenä työskennellyt **Karl Nylund** oli perinyt isältään nimensä lisäksi ammatin. Niin hänen kuin taulun toisen Karlin, sotamies tarinat muistuttavat myös siitä, että jokainen näihin tauluihin ikuistettu nimi kuului ihan tavalliselle ihmiselle - niin kuin sinä ja minä. Heillä oli heikot hetkensä ja hairahduksensa, mutta kansakunnan koko tulevaisuuden ollessa vaakalaudalla heistä jokainen oli valmis venymään mitä epätavallisimpiin suorituksiin. Nylundia oli armeija-aikoina rankaistu 10 vuorokauden arestilla hänen ylitettyään lomansa 21 tunnilla. Sissipataljoona 2:ssa palvellut 27-vuotias sotamies kaatui Aittojoella.

Karl Nylund

Karl Jokinen

Karl Jokinen puolestaan oli omana aikanaan istunut arestissa 14 vuorokautta luvattomasta poistumisesta ja juopumuksesta, minkä lisäksi hänet tuomittiin menettämään korpraalin arvonsa. Siviilissä autonkuljettajana Hilja-vaimoan ja heidän lastaan elättänyt, 33-vuotias muonamiehen tehtävissä palvellut sotamies Jokinen kaatui samana päivänä kun miehille tuli odotettu tieto: sota oli ohi.

Autonkuljettajana elantonsa hankki myös 22-vuotias **Ragnar Bäckström**. Hänen kuolinpäivänsä oli aamusta saakka ollut pelkkää hengenvaaraa: vihollisen tykistö tuli alkoi voimakkaana heti aamusta, samoin heidän lentotoimintansa oli vilkasta. Olosuhteita ei myöskään helpottanut 34 asteen hyttävä pakkas. Pikakiväärin miehen koulutuksen saaneen sotamies Bäckströmin pataljoona kohtasi harvariviseksi, heidän arvionsa mukaan 80–90 miehiseksi kutistuneen viholliskomppanian, josta 20 otettiin vangiksi. Lopuista ei hengissä selvinnyt yksikään. Suomalaispataljoonan tappioihin kirjattiin helmikuun 11. päivälle 1940 12 kaatunutta ja 19 haavoittunutta.

Ragnar Bäckström

Seuraavana päivänä kaatui Impilahdella reservin kersantti **Lauri Albert Landén**. Siinä on melko lailla kaikki, mitä me tästä 30-vuotiaasta puutarhurista varmuudella tiedämme. Syy? Koska jossain vaiheessa hänen kantakorttinsa on sotkeutunut toisen, jatkosodassa Ruhtinaanmäellä 12.7.1944 kaatuneeseen, 21.7.1916 Kiskossa syntyneeseen Lauri Albert Landénin kortin kanssa, eikä varmuudella voi sanoa, onko samaan kantakorttiin kirjattu molempien tietoja vai onko talvisodan Landénin kantakortti vain kokonaan kadonnut.

Lauri Landén

Mitä ilmeisemmin Seutulan taulun Landén sai kaulaansa tuntolevyn numero 302685 ja jatkosodan sankarivainaja Landén puolestaan numeron 895417. Jompikumpi kaimoista haavoittui Muolaalla 23.12.1939, toinen – ei tietoa kumman – haavoittuminen on puolestaan kirjattu syyskuun 4. päivälle 1941. Torjuntataistelukesänä 1944 vastahyökkäyksessä päähänsä osuman saanutta Landén numero 895417:tä jäi mitä ilmeisemmin suremaan Helmi-vaimo ja pariskunnan kaksi pientä lasta, Landén 302685:sta emme tiedä tätäkään.

Aina ei kuolemakaan ole se viimeinen vastoinkäyminen. Muutaman muun vapaapalokuntalaiskaverinsa kanssa autonkuljettajana työskennellyt (ja Einarin sijaan toista nimeään käyttänyt) **Veikko Andersson** oli auton ratissa myös loppunsa kohdatessaan. Taistelulähetin koulutuksen saanut sotamies oli ajamassa Säkkijärveltä Tervajoelle johtavalla maantiellä, kun vihollisia kuhisevasta ympäristöstä ammuttiin hänet tappaneet luodit. Vieläkään emme tiedä tulivatko ne panssarivaunusta vai jostain taivaalla kaarrelleista hävittäjistä. Hänet saatiin kuljetettua Polkupyöräpataljoona 5:n joukkosidontapaikalle, missä hän kuitenkin menehtyi saamiinsa vammoihin. Ennen kuin hänen ruumiinsa ehdittiin valmistella kotimultiin tuotavaksi, joukkosidontapaikka paloi, minkä yhteydessä myös Anderssonin ruumis tuhoutui.

Veikko Andersson

Sulo Eriksson

Viikon päästä Anderssonin kaatumisesta talvisota päättyi. Siihen eivät kuitenkaan päättyneet kotirintamalle vakavin ilmein tuodut suruviestit. Työmies, Sylvin aviomies ja kahden lapsen isä **Sulo Eriksson** haavoittui 23.2.1940 Leipäsuolla, mistä hänet päästiin toimittamaan Hämeenlinnan sotasairaalaan hoitoon. Sinnikkäästi sotamies jaksoi jatkaa omaa selviytymistaisteluaan, mutta vihollinen oli vahvempi ja 19.4.1940 taistelu oli ohi.

Ylioppilaaksi saakka itsensä lukenut pitkänhuiskea **Taru Kivi** (kyllä, nimeä on Suomessa annettu myös miehille – heitä on tänäänkin elossa liki 80 henkilöä) oli haavoittunut jo 22.12.1939. Reservin vänrikiksi edennyt nuori upseeri oli hoidettavana vaasalaisessa sotasairaalassa, missä hän viimein menehtyi verenmyrkytykseen 30.4.1940.

Taru Kivi

Johan Salminen

Seutulan VPK:n Pro Patria-taulun seniori **Johan Salminen** on myös taulun viimeisenä kuollut talvisodan sankarivainaja. Vai onko sittenkään? Totuus on, ettemme tule ehkä koskaan tietämään, mikä hänen kohtalonsa lopulta oli. Sota-arkiston papereista tätä maanviljelijänä siviilissä työskennellyttä reservin sotamiestä ei löydy, mutta olemassa hän oli. Hänen kuolinpäiväkseen merkitty 14.9.1940 tuntuu kummalliselta, etenkin kun samalle päivälle, puoli vuotta sodan päättymisen jälkeen, on kirjattu 16 muutakin kuollutta. Tämä selittyy sillä, että he ovat kaikki sodassa kadonneita, jotka nyt julistettiin virallisesti kuolleiksi. Salminen itse katosi Pitkärannassa 26.2.1940.

Niin 2 lk Vapaudenmitalilla kuin 4 lk Vapaudenristillä urhoollisuudestaan palkittu vänrikki **Armas Rintala** oli 25-vuotiaana ankarassa tykistökeskityksessä kaatuessaan jo kahden sodan veteraani. Rautaisesta kunnostaan tunnettu nuorukainen työskenteli työnjohtajana Helsingin kaupungin teurastamolla.

Sven Lönnqvist pääsi hyödyntämään hänelle rakasta vapaalokuntalaistaustaansa armeija-aikanaan, kun hänet komennettiin Santahaminan sotilaspalokuntaan. Niiltä vapaalokunta-ajoilta taisi olla peräisin se hänen vasemman peukalonsa arpikin. Jalkaväkirykmentti 24:ssä palvelleet sotamies Lönnqvist kaatui Sommeessa 30.8.1941. Alle kaksi viikkoa aikaisemmin hän oli viettänyt rintamalla 25-vuotispäiväänsä. Seuraavana päivänä Sommeessa kirjattiin samaisen rykmentin kaatuneisiin autojen parissa siviilissä työskennellyt sotamies **Verner Grönroos**. Sitä seuraavana päivänä rykmentti menetti riveistään korpraali **Birger Jarl Erikssonin**, joka on ikuistettu tauluun väärällä nimellä. Ruotsia 1200-luvulla hallinneelta, Tukholman perustajana (ja Suomeen tekemänsä sotaretken seurauksena Hämeen Ruotsiin liittäneenä) historiaan jääneeltä maineikkaalta jaarlilta nimensä saanut puutarhuri oli haavoittunut Sommeessa edellispäivän taisteluissa ja kuoli kenttäsairaalassa 1.9.1940. 37-vuotiasta puolisoa ja perheenisää jäivät kaipaamaan vaimo Olga ja kolme lasta.

Suuri osa Suomen ruotsinkielisistä isänmaanpuolustajista oli keskitetty Jalkaväkirykmentti 24:een, joten vain kaksi päivää myöhemmin kärsi rykmentti ja Seutulan VPK Sommeessa seuraavan tappionsa: 26-vuotiaan sotamies **Reinhold Westerlundin**. Hän jätti jälkeensä Anna-vaimon ja heidän esikoislapsensa.

Kiuruvedellä syntynyt, Seutulan Pitäjänmäelle muuttanut ja siellä maatöitä tehnyt sotamies **Reino Kärkkäinen** palveli sodassa maataan kengitysseppänä. Erinäisille hevoshuollon taitajille olikin tarvetta, sillä jatkosodassa Suomen taistelun tukena oli myös kuutisenkymmentätuhatta suomenhevosta. Ne olivat merkittävässä asemassa niin muonan, kenttäpostin, ammusten, rakennustarvikkeiden kuin kaatuneiden kuljetuksissa.

Tammikuun 1942 loppuun tultaessa oli sodankäynti kutakuinkin kaikilla rintamilla rauhoittunut asemasodaksi. Tappioilta ei silti vältytty seuraavan kahden ja puolen vuoden aikana. Maanviljelijänä aikuiselämänsä aloittelevan 20-vuotiaan sotamies **Martti Koskisen** elämä kohtasi loppunsa 30.1.1942 Maaselän asemalla. Sotamies **Kurt Gädda** oli jo selvinnyt yhdestä haavoittumisesta kesäkuussa 1942. Uudestaan heinäkuussa rintamalle palannut 19-vuotias maanviljelijä haavoittui lokakuussa. Tällä kertaa se tuli rintaan ja johti kuolemaan.

20-vuotias maanviljelijä **Thure Selenius** oli ehtinyt erinäisten terveysongelmien vuoksi olla sotasairaaloissa hoidettavana kolmeen otteeseen. Näistä viimeisimmältä, maksatulehduksen hoitojaksolta nuori kersantti oli palannut rintamalle maaliskuun alussa 1944. Kesäkuussa hän haavoittui Juustilassa ja kuoli joukkosidontapaikalla.

Sotamies **Olavi Smalén** oli astunut isänmaan palvelukseen juuri 18 vuotta täytettyään keväällä 1943. Valtion silmissä hän ei ollut lähelläkään täysi-ikäistä: vielä kolmeen vuoteen hän ei saisi esimerkiksi äänestää. Nyt hän kuitenkin kuului niiden tuhansien ikäistensä joukkoon, joiden harteille laskettiin raskas vastuu heidän maansa tulevaisuudesta: hän oli tarpeeksi vanha kuolemaan sen puolesta. Ja niin hän tekikin, Äyräpään raivoisissa torjuntataisteluissa 10.7.1944. Isä Emil sai suruviestin kaksi päivää ennen jatkosodan päättäneen aselevon voimaan astumista.

Rauhaa se ei tosin Suomelle tai sen nuorille sotilaille tarkoittanut: taistelut jatkuivat nyt Neuvostoliiton sanelemien määräysten mukaan Suomen entisiä liittolaisia Saksaa vastaan. Näistä ensimmäisiä oli Suomenlahden itäosassa sijaitsevan Suursaaren torjuntataistelu, jota oli puolustamassa Rannikkotykistörykmentti 12. Sen riveistä kaatuneisiin kuuluu taulun viimeinen sankari: 25-vuotias siuntiolaissyntyinen merimies, RTR 12:ssä alikersanttina palvellut **Sigurd Söderlund**.

ISÄNMAAN PUOLESTA 1939 - 1944 FÖR FOSTERLANDET		
NYLUND KARL VERNER	✦ 16.1.1906	† 24.1.1940
BÄCKSTRÖM RAGNAR RAFAEL	✦ 23.5.1908	† 11.2.1940
LANDÉN LAURI ALBERT	✦ 4.10.1909	† 12.2.1940
ANDERSSON EINAR VEIKKO	✦ 11.12.1916	† 6.3.1940
JOKINEN KARL SULO	✦ 19.9.1906	† 13.3.1940
ERIKSSON SULO	✦ 9.12.1906	† 19.4.1940
KIVI TARU KULLERVO	✦ 30.7.1915	† 30.4.1940
SALMINEN JOHAN EVERT	✦ 3.10.1898	† 14.9.1940
RINTALA ARMAS KAUNO OLAVI	✦ 8.1.1916	† 23.7.1941
LÖNNQVIST SVEN VIKTOR	✦ 18.8.1916	† 30.8.1941
GRÖNROOS VERNER AUGUST	✦ 22.3.1920	† 31.8.1941
ERIKSSON JARL BIRGER	✦ 24.7.1904	† 1.9.1941
WESTERLUND REINHOLD	✦ 13.12.1915	† 3.9.1941
KÄRKKÄINEN REINO ANTERO	✦ 4.12.1919	† 19.9.1941
KOSKINEN MARTTI AULIS	✦ 23.9.1921	† 30.1.1942
GÄDDA KURT ERIK	✦ 21.7.1923	† 23.10.1942
SELENIUS THURE THORVALD	✦ 26.12.1923	† 25.6.1944
SMALÉN OLAVI ENSIO	✦ 29.3.1925	† 10.7.1944
SÖDERLUND SIGURD VINCENT	✦ 10.1.1919	† 15.9.1944